

Najlepsze wyniki leczenia (82,3% wyleczeń) otrzymano w grupie III przy stosowaniu streptomycyny i surowicy „Polisepsin”. W obserwacjach własnych pojawienie się pasterelozy bydła w 27 ogniskach można było wiązać przyczynowo z aktualnie występującą w tych gospodarstwach pasterelozą świń. Do rozwlekania zarazy w tych przypadkach przyczynić się może dobijanie sztuk chorych i niekontrolowany handel mięsem. Dotyczy to również cieląt, u których niejednokrotnie gwałtowny przebieg schorzenia utożsamiany jest z innymi przyczynami zejść śmiertelnych. Powstawanie większości ognisk (36 na 64 stwierdzone) przebiegało jednak w niewyjaśnionych okolicznościach, co przemawia za występowaniem innych czynników, także atmosferycznych, na obniżenie odporności ustroju. Wydaje się jednak, że spośród czynników klimatycznych nadmierna wilgotność nie odgrywała w obserwowanych przypadkach większej roli dlatego, że pow. Rawa

Mazowiecka nie należy do rejonów o wysokim nawilgoceniu, a jesień w ub. roku była raczej sucha.

Zbrane spostrzeżenia nad pasterelozą bydła w pow. Rawa Mazowiecka pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Spośród niekorzystnych warunków klimatycznych uważanych za czynnik sprzyjający rozwojowi zarazy, nie zawsze występować musi nadmierne nawilgocenie i oziębienie powietrza.

2. Wczesne zastosowanie leczenia polegającego na podaniu surowicy p/pasterelozie (Polisepsin) oraz antybiotyków, ze streptomycyną na czele, zmniejsza upadki zwierząt do co najmniej 50%.

3. Streptomycyna skutecznie działająca na bakterie pneumotropowe, jest antybiotykiem z wyboru w leczeniu pasterelozy bydła.

Adres autora: lek. wet. Jan Popiawski, Rawa Mazowiecka, ul. Jedności Robotniczej 3.

MARIAN GORCZYŃSKI, RYSZARD DŁUGOSZ

Białystok

Ogniska motylicy wątrobowej w woj. białostockim

Celem pracy było prześledzenie ekstensywności inwazji motylicy wątrobowej u bydła i uzyskanie danych, potrzebnych w praktyce weterynaryjnej.

Jesienią 1966 r. przeprowadzono badania poubojowe 2432 szt. bydła dorosłego w rzeźni białostockiej.

Badanie uwzględniało:

a) ustalenie miejsca pochodzenia bydła na podstawie świadectw i oznakowania kolczykami,

b) wiek badanego bydła,

c) zmiany w wątrobie, obecność przywr w przewodach żółciowych i stopień zmian przewodów żółciowych.

Omówienie wyników badania

Badane bydło pochodziło z 14 powiatów województwa białostockiego (tab. 1). Wiek zwie-

rzał wahał się w granicach od 1 roku do 18 lat. Grupa bydła młodego do 2 lat obejmowała 1792 sztuki (74%), a zwierząt od 2 do 18 lat — 640 sztuk (26%). Ekstensywność inwazji motylicy w grupie bydła młodego, wynosiła średnio 44% przy wahaniach od 31% w powiecie wys.-mazowieckim do 57% w powiecie sokólskim. Ekstensywność inwazji motylicy w grupie bydła starszego, wynosiła średnio 79%, przy wahaniami od 58% w powiecie kolneńskim do 85% w powiecie wysokiem-mazowieckim. W grupie zwierząt młodych zmiany o charakterze przewlekłym w przewodach żółciowych wątroby (*cholangitis chronica hyperplastica*) były rzadkie i wynosiły około 2% ilości przypadków. Przeważały zarażenia świeże (98%), charakteryzujące się obecnością przywr w przewodach, bez wyraźnego odczynu z ich strony. W grupie bydła starszego zarażenia świe-

Tabela 1

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba badanego bydła		Ekstensywność inwazji w %				Zmiany w wątrobie							
								Bydło młode				Bydło starsze			
		do 2l	starsze	do 2l		starsze		zmiany świeże		zmiany przewlekłe		zmiany świeże		zmiany przewlekłe	
		szt.	szt.	szt.	szt.	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%		
1	Augustów	98	28	40	41	22	79	35	90	4	10	5	23	17	77
2	Białystok	229	131	96	42	111	85	93	97	3	3	33	30	78	70
3	Bielsk-Podlaski	60	17	28	47	12	70	28	100	-	-	4	33	8	67
4	Dabrowa-Biał.	91	17	36	39	14	82	36	100	-	-	3	22	11	78
5	Hajnówka	60	22	21	35	18	82	21	100	-	-	6	33	12	67
6	Kolno	132	24	68	51	14	58	65	95	3	5	4	29	10	71
7	Łapy	108	51	49	45	41	80	48	96	1	4	4	10	37	90
8	Łomża	137	32	68	50	27	84	67	98	1	2	5	19	22	81
9	Mońki	314	127	146	47	105	83	145	99	1	1	19	18	86	82
10	Siemiatycze	118	35	48	41	25	71	48	100	-	-	2	8	23	92
11	Sokołka	175	66	99	57	48	73	98	99	1	1	4	9	44	91
12	Suwałki	64	20	29	45	13	65	29	100	-	-	3	23	10	77
13	Wysokie-Maz.	121	40	38	31	34	85	36	90	2	10	4	12	30	88
14	Zambrow	85	30	30	35	23	77	30	100	-	-	1	4	22	96
	RAZEM	1792	640	786	44	507	79	770	98	16	2	97	19	410	81

że wynosiły około 19% ilości zarejestrowanych przypadków motylicy wątrobowej, natomiast zmiany przewlekłe stanowiły 81%.

Ogniska motylicy wątrobowej bydła w wybranych powiatach

Za ognisko przyjęto obszar wsi i nie mniejszą ilość bydła badanego niż 10 sztuk. Na 2432 sztuk u 1924 zwierząt pochodzących z poszczególnych ognisk w woj. białostockim ekstensywność inwazji motylicy wynosiła średnio 54% przy wahaniami od 44% w powiecie hajnowskim do 60% w powiecie suwalskim. W całej grupie bydła zmiany przewlekłe ze strony przewodów żółciowych obserwowano średnio w ilości 34%. Zmiany wykazujące na świeże zarażenie spostrzegano średnio w ilości około 66%.

Blizsza analiza ekstensywności inwazji motylicy wątrobowej w ogniskach powiatów białostockiego, monieckiego i sokólskiego wykazuje, że w obrębie każdego powiatu, kształtuje się ona różnie. W powiecie białostockim ekstensywność inwazji motylicy wahała się od 35% w Grabówce do 78% w Michałowie. Podobne wahania ekstensywności inwazji motylicy bydła zarejestrowano w powiatach monieckim (od 44% do 83%) i sokólskim (od 27% do 74%).

Dyskusja

Proponowany przez nas sposób ustalenia ognisk motylicy wątrobowej wydaje się przedstawiać wartość praktyczną, w wyborze miejscowości do zabiegów odrobaczania. Może też spełniać rolę w ocenie środowiska po regulacji stosunków wodnych na użytkach zielonych, lub w ocenie odległych wyników skuteczności zabiegów leczniczych stosowanych przy zwalczaniu motylicy bydła. Średnia ekstensywność inwazji motylicy bydła, obserwowana przez nas w 1966 r. jest podobna średniej ekstensywności z 1964 r. (5).

Uzyskane przez nas wyższe wartości odnośnie świeżych przypadków należy interpretować tym, że w niniejszym doniesieniu przeważała ilość bydła młodego, w badanym materiale (74%).

Porównując nasze wyniki z wynikami innych autorów (2, 3, 9) wydaje się, że w naszych warunkach mamy do czynienia z nieco wyższą średnią ekstensywnością inwazji motylicy bydła na badanych przez nas terenach w stosunku do obserwowanej ekstensywności inwazji w województwie lubelskim, olsztyńskim lub rejonie elbląskim. Pomimo jednak tego, szeroko zakrojona w kraju w ostatnim 10-leciu regulacja stosunków wodnych i masowe zabiegi odrobaczania bydła i owiec, na pewno przyczynią się do obniżenia ekstensywności inwazji motylicy u bydła w Polsce.

Wnioski

Badaniem poubojowym w rzeźni, można uzyskać dane inwazjologiczne motylicy bydła, w odniesieniu do obszarów wsi lub gromadzkich rad narodowych i tą drogą otrzymywać informacje potrzebne praktyce weterynaryjnej.

Piśmiennictwo znajduje się u autora.

Adres autora: lek. wet. M. Gorczyński, Białystok, ul. Kraśńskiego 2 m. 4.

Горчиньски М., Длугош Р. — Очаги Fasciola hepatica в Белостокском воеводстве.

После убойным экспертизом 2432 голов крупного рогатого скота установили у 1293 животных (53%) заражение Fasciola hepatica. Из 1792 голов в возрасте до 2 лет — 786 животных (44%) было зараженных фасциолезом, причем в этой группе преобладали свежее заражение (98%). У 640 голов крупного рогатого скота в возрасте 2 лет экстенсивность инвазии Fasciola hepatica равнялась в среднем 79%, большей частью с хроническими изменениями желчных каналов (81%). В локализованных очагах фасциолеза находилось 1924 голов крупного рогатого скота.

Авторы подчеркивают, что локализация очагов фасциолеза скота обеспечивает ветеринарии актуальную инвазиологическую информацию.

Gorczyński M., Długosz R. — The foci of Liver fluke in Białystok voivodship.

The post-slaughter examination of 2432 specimens of cattle showed that 1293 animals (53 per cent) were infected with the Liver fluke. In the number of 1792 specimens of cattle not more than 2 years old, 786 specimens of animals (44 per cent) were suffering from Liver fluke. The recent infections prevailed in that group of animals (98 per cent).

In the group of 640 specimens of cattle older than 2 years, the extension of Liver fluke invasion was an average 79 per cent, the chronic changes of bile canals prevailed in that group (81 per cent). 1924 specimens of cattle were included in located foci of Liver fluke. Location of cattle Liver fluke foci provides the veterinary practice with the invasiological information required at present.

PHILPOTT M.: Rozpoznanie zakażeń wywołanych przez *Vibrio fetus* u buhajów. I. Modyfikacja testu immunofluorescencji Mellicka. (Diagnosis of *Vibrio fetus* infection in the bull. I. A. modification of Mellik's fluorescent antibody test). Vet. Rec., 82, 424—427, 1968 (15).

Opisano szybką metodę wykrywania *Vibrio fetus* w popłuczynie worka napletkowego buhajów stosując metodę immunofluorescencji bezpośredniej. Preparaty sporządzone z osadu, po odwirowaniu 30 ml popłuczyny worka napletkowego utrwalano etanolem 96% przez 10 min., przemywano wodą destylowaną i suszono. Następnie powierzchnię preparatu pokrywano surowicą odpornościową fluoryzującą dla *V. fetus*, serotyp 1 lub 2. Po 30 min. przetrzymywania w komorze wilgotnej i przemyciu buforem fosforanowym rozmazy pokrywano glicerolem zbuforowanym do pH 8,5 przy pomocy 0,2 M buforu fosforanowego i oglądano w świetle niebieskim stosując kondensator kardoidalny ciemnego pola widzenia. Preparat oświetlano światłem lampy jodowo-kwarcowej. Konjugaty *V. fetus* nie wykazywały krzyżowej fluorescencji z komensalami występującymi regularnie w napletku buhajów (*V. percolans*, *V. bubulus*, *Pseudomonas*, *Proteus*, dyfteroidy). *V. fetus intestinalis* izolowany z przypadków sporadycznych ronień oraz z kału wiązał się z konjugatem. Jednakże w przeprowadzonych badaniach nie izolowano go nigdy z worka napletkowego.